

Komiek van een driehoeksverhouding

Van onze medewerker

BRUGGE — Peter De Graef schreef enkele jaren geleden voor Nova Zembla een tekst die moest dienen als vertrekpunt voor een improvisatie rond Goethes psychologische roman *Die Wahlverwandschaften*. Samen met Katelijne Verbeke en Koen Van Impe voert hij die basistekst nu op. Arne Lievens assisteert hem in de regie. *Hun!* is een produktie van De Stichting. De tekst duwt het stuk minder vooruit en is ook minder gekristalliseerd dan *Et voilà* en *Ombat*, maar het gegeven en vooral het spel van de acteurs intrigeren in hoge mate. Hier zijn mensen aan het werk die iets te vertellen hebben.

Teater

Zoals scheikundige elementen een natuurlijke neiging hebben tot het vormen van verbindingen, zouden wetmatigheden van aantrekking en afstoting ook de menselijke relaties kunnen bepalen. Die affiniteitsgedachte paste Goethe toe op de werking van het liefdesproces, wanneer een man en een vrouw in het leven van

een gehuwd koppel binnendringen. *Hun!* is geen bewerking van Goethes boek, maar een soort parallelgebeuren rond hetzelfde principe. Dat die „chemische“ werkzaamheid in de mens zoveel heibel teweegbrengt, komt natuurlijk doordat hij op zijn emoties reflekteert, ze „korrigeert“, beslissingen neemt. De voorstelling brengt die vorm van „afstandelijke betrokkenheid“ van de rede in beeld met een cynisme dat tegelijk sprankelend en gruwelijk is.

Toen zijn liefde voor Emily onbeantwoord bleef, gooide Eddy (Peter De Graef) zich onder een goederenliftje op een bouwterrein. Nu zit hij in een rolwagen. Emily (Katelijne Verbeke), die verpleegster is, vond het haar plicht hem in huis te nemen maar trouwde met Frans, die op een boortoren werkt. Met zijn drieën wonen ze samen, maar elk zit op zijn eiland. Op zekere dag bekennt Frans (Koen Van Impe) dat hij een relatie heeft met een andere vrouw, naar wie hij de brieven stuurt die Eddy vergeefs aan Emily schrijft. Is het lief van Frans nu in feite Eddy's lief? Het is een van de groteske konsekwenties van dit verhaal, waarin alles zich met alles verbindt en explosies niet te vermijden zijn.

Ze „beperken“ elkaar met hun liefde, barsten van schuldbesef, verdringen met nogal wat poeha de pijn van hun frustraties om de anderen te sparen, noemen het spijt, maar ontmaskeren het gevoel meteen als een uiting van egoïsme. Het is een spel van zelfbeklag en boete, van woede en onmacht. Maar *Hun!* is alles behalve psychologisch-realistisch. De heersende vervreemding vermomt zich niet in Pinteriaanse nevels, maar is extravert aanwezig. Dat geldt ook voor de andere zielsveranderingen, die in tekst en spel aangezwengeld worden tot poffende komiek.

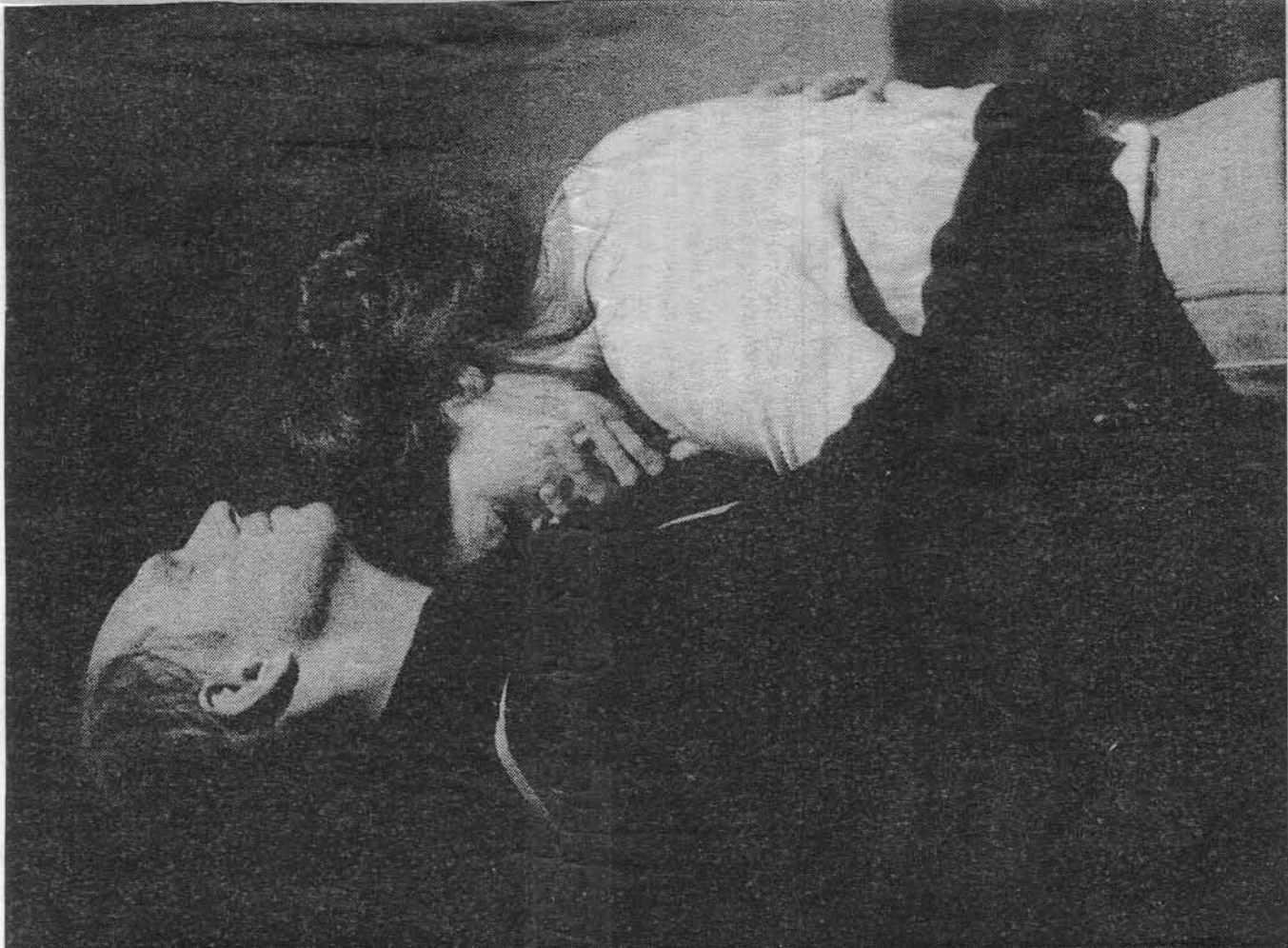
In deze driehoeksrelatie neemt elk ook ruimtelijk een eigen positie in. Emily leeft te midden van een berg dozen met zoete wafels van Destrooper. Eddy legt een absurd verband tussen de aanmaak van suikers en het scheikundig proces van de erotiek, een schakel die af en toe nonsensikaal in de tekst opduikt. Ondertussen opereert hij als een knorrend monster vanachter zijn blikken wand van lege wafeldozen, ontdaan van hun wikkel en waarin hij zijn nuteloos liefdesproza bewaart. Frans is de meest mobiele; hij beschikt over een deur. Zijn

buitenleven, inclusief het liefdesavontuur, is blijkbaar een vergeefse vluchtpoging van zijn verbeelding, die ook weer strandt bij Jules Destrooper.

Klevend in dat net van gesponnen suiker, slaan de personages om zich heen. Veelal produceren ze een kakofonie, maar ook soms verrassend harmonische klanken. Hoe burlesk ze ook tekeergaan, meestal blijven ze autentiek, omdat hun gek fysiek gesputter geen voeling verliest met wat innerlijk aan de gang is. Water uit de fles als een tranenvloed over je gezicht gieten is combineerbaar met echt gekjank; de bloederigheid van een lullige zelfverminking sluit tederheid noch spot uit.

Als „stuk“ is *Hun!* niet echt een kluit. Maar men werkt aan een speelstijl, iets wat we de laatste tijd in het jonge theater opvallend missen. Laten we het een soort buffo-naturalisme noemen, doorspekt met zwarte humor. Niet een relativering die de dingen speels banalizeert, is hier aan de orde, maar het geprononceerd tonen én weglachen van de dingen. Zo wordt wreedheid komisch en krijgt het komische iets wreeds. Ook dat is een affiniteit.

Fred SIX

van Impe en Katelijne Verbeke in „Hun“: illustratie van de chemische werkzaamheid in de mens. (foto Ingrid De Mecheleer)